

Máriina cesta

Salve Regina Mater misericordiae

Znova buď pozdravená Kráľovná nebies, a to slovami, ktorými začína ďalší nádherný mariánsky hymnus: *Salve Regina Mater misericordiae* – *Zdravas Kráľovná Matka milosrdenstva*. Naša úcta k Márii nekončí, ale rastie. V máji si v rámci *Máriinej cesty* chceme pripomenúť, že **Kráľovná nebies je Matkou milosrdenstva**.

Pri modlitbe, alebo speve, Loretánskych litánií, zvlášť v tomto mesiaci, kedy by sme sa ich mali pomodliť každý deň, sa stretávame s mnohými ďalšími nádhernými Máriinými titulmi. Avšak všetky sa napokon duchovne zbiehajú v jedinom krásnom titule: *Matka milosrdenstva*.

Nech nás oslovuje i povzbudzuje Máriin prejav milosrdenstva, výrazne prítomný v každom prejave mariánskej úcty, čo dokumentujú viaceré uvedené i nespomenuté príbehy zo života mariánskych ctiteľov. Mária nie je Kráľovnou moci, ktorá hrozí represiami, nie je tou, ktorá si po nanebovzatí len sama „užíva radosti neba“. Jej kralovanie je v plnej miere milosrdenstvom, ktoré oslobodzuje a obohacuje človeka. Kráľovná nebies je tou, ktorá silou milosti príhovoru u svojho Syna je ešte viac blízka každému ľudskému utrpeniu ako *Matka milosrdenstva*. Neustále prosíť *Matku milosrdenstva* o Božie milosrdenstvo je jedinou nádejou budúcnosti ľudstva.

Matka milosrdenstva

Jedným z najobľúbenejších mariánskych titulov, ktorým sa kresťania obracajú na Pannu Máriu vo svojich modlitbách a spevoch je titul *Matka milosrdenstva*. Tento titul sa objavuje už v 10. storočí. Ako prvý vzýval Pannu Máriu pod týmto menom svätý Odon († 942), druhý opát známeho kláštora v Cluny. V jeho životopise (*Vita s. Odonis*) benediktín Ján zo Salerma píše, ako k tomu prišlo. Jedného dňa svätý

Odon stretol mladého zlodeja, ktorý dojatý jeho dobrotou a svätosťou, požiadal o vstup do kláštora. Svätec ho vyzval, aby najprv zmenil svoje správanie – skôr než zmení svoj habit – no nakoniec vyhovel jeho žiadosti a prijal ho za mnícha. Mladý muž začal viesť svätý život. Neskôr vážne ochorel a keď ho navštívil svätý Odon, zveril mu, že sa mu zjavila presvätá Panna a predstavila sa mu ako *Matka milosrdenstva*, pričom mu povedala, že o tri dni neskôr v stanovenú hodinu pôjde do Raja, čo sa aj skutočne stalo. Preto od tej chvíle svätý Odon začal vzývať Pannu Máriu ako *Matku milosrdenstva*.

História antifóny Salve Regina

Mariánsky titul *Matka milosrdenstva* sa čoskoro veľmi rozšíril a inšpiroval k vytvoreniu viacerých mariánskych modlitieb a hymnov, či antifón. Najznámejším z nich je nepochybne práve hymnus *Salve Regina*. Kto je autorom nie je dodnes celkom známe. Zvykne sa pripisovať benediktínovi, svätému Hermanovi Mrzákovi (Hermanus Contractus, nazývaný aj Herman z Althausenu, alebo Herman

Chromý) z kláštora v Reichenau, alebo svätému Bernardovi z Clairvaux (z jeho úst môže pochádzať záver antifóny: „*O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria*“ – „*Ó milostivá a nad všetky pobožná, ó presladká Panna, Matka Božia Mária*“)

Táto mariánska antifóna je volaním o pomoc a vyjadruje vzťah človeka k Panne Márii, jeho bezhraničnú dôveru k nej – *Matke milosrdenstva*, pod ktorej ochranu sa utiekajú „hriešni synovia Evy“ a tým zakúšajú už tu na zemi moc jej príhovoru a materinskú nežnosť. Na jeho rýchle rozšírenie a udomácnenie sa medzi veriacimi poukazuje fakt, že ho spievali už križiaci pri dobytí Jeruzalema v roku 1099. V roku 1135 bol zavedený do liturgie v kláštore Cluny a čoskoro na to, v roku 1218, ho prevzali cisterciáni, aby ním uzatvárali večernú liturgiu hodín (kompletórium). V roku 1230 ho v ráde dominikánov zaviedol blahosladený Jordan zo Sachsensu.

V 18. storočí sa na tento mariánsky titul, ako aj na samotný hymnus, osobitne zamerl svätý Alfonz Mária z Liguori vo svojom populárno-didaktickom diele „*Slávna si, Mária*“, kde prostredníctvom jasnej teológie a konkrétnych príkladov zo života vysvetľuje význam Máriinho milosrdenstva.

Herman z Althausenu

Herman bol génius. Pôsobil ako matematik, astronóm, historik, básnik a hudobník. Vyvinul notový zápis, napísal mariánsku sekvenciu „*Ave praeclara maris stella*“ a tiež mariánske antifóny „*Salve Regina*“ a „*Alma redemptoris mater*“. Zaviedol rozdelenie hodiny na minúty a spolupracoval na preklade matematických a astronomických spisov z arabčiny. Už od detstva bol však spasticky ochrnutý a po celý život pripútaný na stoličku na nosidlách. Podľa detailného opisu ochrnutia trpel Herman amyotrofickou laterálnou sklerózou (ALS) podobne ako známy astrofyzik Stephen Hawking. Obaja Herman aj Hawking (+2018) boli nadpriemerne nadaní géniovia svojich čias. Zatiaľ, čo Hawking ako ateista až do konca popieral existenciu večnosti a bol presvedčený o tom, že veda robí Boha zbytočným, Herman naopak zo všetkých síl túžil po nebi a študoval, skúmal, počítal, komponoval a tvoril na Božiu slávu a Ním sa nechal inšpirovať.

Syn grófa Wolfrada II. sa narodil 18. júla 1013 a svoj život zavíril ako 41-ročný 21. septembra 1054. Bol považovaný za „*Miraculum saeculi*“, za „zázrak storočia.“ Bol to na jednej strane ochrnutý, bezmocný človek, stále odkázaný na starostlivosť svojich spolubratov, no súčasne bol veľkým teológom, matematikom, prírodovedcom, hudobníkom a historikom.

Herman bol vo svojej úbohosti schopný sa aj smiať a byť pre všetkých srdečným, súcitným a humorným priateľom. Bol žiakom a priateľom veľkého opáta Berna. Ten prijal Hermana, napriek jeho postihnutiu, 15. septembra 1020 už v siedmych rokoch ako obláta do kláštornej školy. A Herman sa stal pokorným, poslušným a zbožným benediktínom.

Traduje sa, že práve Herman Mrzák daroval celému kresťanstvu jednu z najkrajších mariánskych modlitieb: „*Salve Regina*“. V tichu kláštora na ostrove Reichenau v Bodamskom jazere vykvitol tento vrúcny prejav lásky k Panne Márii. Je zaujímavé, že hoci on sám mohol rozprávať len s ťažkosťou a pošepky, navrhol pre spevákov krásne hymny, ktoré prevzalo celé kresťanstvo. Svojimi dielami z oblasti astrológie dosiahol zo svojej nízkej cely až ku hviezdám. On sám si skutočne prešiel slzavým údolím. Nevládny, neschopný pohybu a predsa vošiel do dejín svojimi „*Dejinami sveta*“ (Chronikon). Tento výklad svetových dejín od Kristovho narodenia do roku 1054 je hlavným prameňom pri štúdiu histórie 11. storočia. Jeho svätosť však nespočíva vo vedeckom myslení, v jeho knihách, básňach a hudbe, ale v účasti na krížovej ceste Pána, v nesení kríža a snahe všetko prijať v láske.

Kvety pre Pannu Máriu

Istá zbožná žena sa mnoho modlila za obrátenie svojho nepraktizujúceho manžela, keďže mal srdcovú chorobu v pokročilom štádiu, ktorej mohol kedykoľvek podľahnúť. Uprostred všetkých starostí vždy tejto dáme robilo radosť zdobiť kvetmi sochu Panny Márie vo svojom dome.

Jej manžel, ktorý sa vôbec nadržal viery, rád pre ňu trhal pestré kvety, aj keď vedel, ako ich ona nakoniec použije. Opätovne prinášal svojej manželke najkrajšie kvetiny, ktoré ona prinášala pred sochu Panny Márie. Jedného dňa skutočne zomrel nečakanou a náhlou smrťou – zaťatý, ako si to každý myslel a bez prijatia sviatosti pomazania chorých.

Jeho zúfalá manželka od žiaľu takmer ochorela a ľudia sa dokonca báli, že stratí zdravý rozum. V tomto žalostnom stave prišla do Arsu, kde jej Ján Mária Vianney bez toho, aby ju poznal, hneď pri prvom stretnutí povedal: *„Vy ste už celkom zabudli na kytice kvetov pre Pannu Máriu?!“* Svätcova otázka túto dámu priviedla do rozpakov, no zároveň jej navrátila vnútorný pokoj. Užasnúť pochopila a nadobudla presvedčenie: tieto malé skutky lásky sa stali záchranou pre dušu jej manžela.

Máriin oltár zvlášť v máji a v októbri

Svätej Benínii Konsolate z Turína Ježiš povedal: *„Postavte si vo vašich srdciach májový oltár pre Pannu Máriu. Prežite tento krásny mesiac pokiaľ možno v duchovnom spojení s vašou nebeskou Matkou a darujte jej všetko, čo robíte, aby to Ona odovzdala mne. Ona sa dobre postará o všetky vaše záležitosti a sama pridá ruku k dielu, ak by malo niečo chýbať. Táto myšlienka nech Vám pomôže, aby ste do nej vložili všetku vašu dôveru. Z každého dňa tohto mesiaca utvorte ružu, ktorú jej večer darujete. Táto ruža je utvorená zo skutkov vernosti a predovšetkým lásky...“*

Sväti sa doslova predbiehali v prejavoch lásky k Panne Márii Matke milosrdenstva a na jej počesť písali oslavné texty, komponovali piesne, prinášali jej kvety, pred každou prácou ju pozdravovali, dávali jej rôzne mená. Napríklad svätý Bonaventúra ju nazýval nielen svojou Paňou a Matkou, ale aj svojím srdcom, svojou dušou. Svätý Bernardín Sienský každý deň navštívil nejaký obraz alebo sochu Panny Márie a na otázku kam chodí, odpovedal, že navštevuje svoju „milenu“. Svätý František Solanský si s hudobným nástrojom sadal pred jej obraz a spieval jej o láske. A vysvetľoval, že tak ako to zvyknú robiť zalúbení, aj on spieva svojej milovanej Kráľovnej večernú serenádu.

Drahí mladí priatelia, je na mieste otázka: Ako Márii prejavujem svoju lásku ja? Veď aj náš život je plný situácií, v ktorých sa voči nám prejavila ako *Matka milosrdenstva*. Sú to možno nepatrné a snáď i nepovšimnuté okamihy v porovnaní s uvedenými príkladmi. No koľko rás ťa už zachránila a ani o tom nevieš! Prežime preto májový mesiac ako deti Panny Márie aj konkrétnymi prejavmi našej úcty pri peknom obraze alebo soche Panny Márie. Láska je vynaliezavá a vy mladí budete mať určite veľa kreatívnych nápadov, ako Márii prejavíte vašu vďačnú lásku!